אָמַר בשם רֵישׁ לָקִישׁ שהטעם שאב יכול להדיר את בנו בנזיר הוא מתקנת חכמים כְּדֵי לְחַנְּכוֹ בְּמִצְוֹת.

מקשה הגמרא על ריש לקיש: אִי הָכִי – אם זו תקנת חכמים, אֲפִילּוּ אִשָּׁה נַמִּי – גם האֵם תוכל להדיר את בנה בנזירות כדי לחנכו.

מתרצת הגמרא: קָסָבַר ריש לקיש שרק אִישׁ [–האב] חַיָּיב לְחַנֵּךְ את בְּנוֹ בְּמִצְוֹת, וְאֵין הָאִשָּׁה [–האֵם] חַיֶּבֶת לְחַנֵּךְ אֶת בְּנָהּ, ולכן לא תיקנו חכמים שתוכל להדירו.

הגמרא מקשה עוד על ריש לקיש: מלשון המשנה 'האב מדיר את בנו', משמע שרק את בנו יכול להדיר, אבל את בתו אינו יכול, וקשה, בְּשִׁלְמָא לְרַבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר שֶׁהֲלָכָה למשה מסיני הִיא בְּנָזִיר, אֲהָכִי אֶמְטוּ לְהָכִי – משום כך את בְּנוֹ אין – אבן יכול להדיר, ואת בִּתּוֹ לֹא, משום שכך נמסרה ההלכה, אֶלָּא לְרֵישׁ לָקִישׁ הסובר שהיא תקנת חכמים לשם חינוך, אם כן אֲפִילּוּ את בִּתּוֹ יוכל להדיר כדי לחנכה. מתרצת הגמרא: קָסָבַר ריש לקיש שרק את בְּנוֹ חַיָּיב לְחַנְּכוֹ, אבל את בִּתּוֹ אֵינוֹ חַיָּיב לְחַנְּכָהּ, כיון שגם כשתגדל אינה חייבת בכל המצות, שהרי היא פטורה ממצות עשה שהזמן גרמא.

קושיא נוספת על ריש לקיש: במשנה משמע שיכול להדיר את בנו רק בנזירות ולא בשאר נדרים. וקשה, בְּשִׁלְמָא לְרַבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר שֶׁהֲלָכָה הִיא בְּנָזִיר, אֲהָכִי – משום כך בְּנָזִירוּת אִין אבל בִּשְׁאָר נְדָרִים לֹא, שרק על נזירות נמסרה ההלכה, אֶלָּא לְרֵישׁ לָקִישׁ, אֲפִילּוּ שאר נְדָרִים נַמִּי – גם יוכל להדירו, כדי לחנכו. מתרצת הגמרא: שלריש לקיש אבן יכול להדיר את בנו גם בשאר נדרים, והמשנה נקטה נזירות משום שבנזירות יש חידוש יותר משאר נדרים, ולֹא מְיַיעְיָא קָאָמַר – התנא שנה דבריו בדרך 'לא מיבעיא', כלומר ששנה את הדבר המחודש וממילא מובן מאליו אף הדבר הפחות מחודש, וכך הם דבריו, לֹא מְיַיעְיָא בְּנְדָרִים – אין צריך לומר שיכול להדירו בשאר נדרים דְּלֵית לֵיהּ נִיוּוּל – שאין בהם ניוול לבן, אֶלָּא אֲפִילּוּ בְּנְזִירוּת דְּאִית לֵיהּ נִיוּוּל – שיש בה ניוול לבן, אֲפִילּוּ הָכִי חַיָּיב לְחַנְּכוֹ ויכול להדירו.

קושיא נוספת על ריש לקיש מהמשנה: מבואר במשנה שהבן או הקרובים יכולים לבטל את הנזירות על ידי מחאתם, וקשה, בְּשִׁלְמָא לְרַבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר הֲלָכָה הִיא בְּנָזִיר, הַיְינוּ דְּקָתָנֵי – זהו ששנינו שאם מִיחָה הבן אוֹ שֶׁמִּיחוּהוּ קְרוֹבָיו בטלה הנזירות, משום שכך נמסרה ההלכה, שיוכלו למחות, אֶלָּא לְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא שאָמַר בשם רֵישׁ לָקִישׁ שהיא תקנת חכמים כדי לחנך את הבן, קשה, מדוע יכולים הקרובים למחות, כָּל כְּמִינֵיהוֹן קְרוֹבִים דְּאָמְרִין לֵיהּ לֹא תִּינְמֵרִיהּ מְצוֹת – וכי יכולים הקרובים לומר לאב אל תלמדהו את המצות. מתרצת הגמרא: קָסָבַר ריש לקיש שבכָּל חִינּוּךְ דְּלֹא חָשִׁיב – שיש בו בזיון, כגון נזירות שצריך לגלח שערו, לֹא נִיחָא לֵיהּ – אין הבן רוצה בו, ולכן תיקנו חכמים שהוא והקרובים יכולים למחות.

הגמרא מוסיפה להקשות על ריש לקיש [הסובר שנזירות הבן מדרבנן], שעל ידי זה נמצא עובר על כמה איסורים דאורייתא: קושיא ראשונה מהגילוח שבסוף הנזירות. נזיר חייב לגלח את כל ראשו בסוף ימי נזירותו, ומצות עשה זו דוחה את הלא תעשה של איסור הקפת הראש. ומעתה קשה, בְּשִׁלְמָא לְרַבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר שנזירות הבן הֲלָכָה למשה מסיני הִיא בְּנָזִיר, מְשׁוּם הָכִי מְגַלֵּחַ וְעָבִיד הַקָּפָה – יכול הבן לגלח בסוף הנזירות ולהקיף ראשו ככל נזיר, כיון שהוא נזיר גמור מן התורה, מהלכה למשה מסיני. אֶלָּא לְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ שנזירות הבן תקנת חכמים היא, כְּדֵי לְחַנְּכוֹ בְּמִצְוֹת, קשה, איך מותר לגלחו בסוף הנזירות, הָא קָעָבִיד הַקָּפָה – הלא הוא עושה הקפה, ואין כאן חיוב מן התורה שידחה את האיסור. מתרצת הגמרא: קָסָבַר ריש לקיש שאיסור הַקָּפַת כָּל הַרֹּאשׁ הוא רק מִדְּרַבָּנָן, והאיסור מן התורה הוא רק כשמסיר את הפאות ומותיר את שאר שערות הראש, אבל כשמסיר את כל שערות ראשו אסור רק מדרבנן, וְנזירות האב שעושה לשם חִינּוּךְ גם הוא מִדְּרַבָּנָן, וְאָתֵי חִינּוּךְ דְּרַבָּנָן וְדָחֵי הַקָּפָה דְּרַבָּנָן – ובאה מצות חינוך מדרבנן ודוחה את איסור הקפת כל הראש שגם הוא מדרבנן.

הגמרא מקשה עוד כעין זה, מן הקרבנות שמביא הנזיר בסוף נזירותו, חטאת, עולה, ושלמים: בְּשִׁלְמָא לְרַבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר שֶׁהֲלָכָה למשה מסיני הִיא בְּנָזִיר, אֲהָכִי [–לכן] הבן מְגַלֵּחַ ומֵבִיא קָרְבָּן, ואין זה חולין בעזרה, שהרי הוא נזיר גמור מן התורה וחייב בקרבנות. אֶלָּא לְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ שתקנת חכמים היא כְּדֵי לְחַנְּכוֹ בְּמִצְוֹת, קשה, איך מותר לו להביא קרבן חטאת, הָא קָא מַיְיתֵי חוּלִּין לָעֲזָרָה – הלא מן התורה אינו נזיר כלל, ונמצא שקרבן זה הוא חולין, והיאך מותר לו להביאו ולשוחטו בעזרה. מתרצת הגמרא: קָסָבַר ריש לקיש שאיסור שחיטת חוּלִּין בָּעֲזָרָה, לָאו מִדְּאוֹרַיְיתָא, אלא מדרבנן, וכיון שמדרבנן הוא נזיר וחייב להביא קרבן, יכול להביאו.

הגמרא מוסיפה להקשות עוד כעין זה: שלפי ריש לקיש נמצא שעל ידי נזירות זו שהיא מדרבנן עוברים על איסור דאורייתא, שהרי נזיר שנטמא בתוך ימי נזירותו, צריך להביא חטאת העוף ועולת העוף, וקרבן העוף אינו נשחט אלא נמלק בציפורנו של הכהן, ואף על פי שמליקה בחולין היא נבילה, התירה התורה לכהנים לאכול קרבן העוף שנמלק, וקשה, בְּשִׁלְמָא לְרַבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר הֲלָכָה למשה מסיני הִיא בְּנָזִיר, אֲהָכִי [–לכן] כִּי מִיטַּמֵּא – אם נטמא הבן בימי הנזירות, מַיְיתֵי [–מביא] קָרְבַּן צִיפֳּרִין [–חטאת העוף ועולת העוף], וְאָכִיל הַכֹּהֵן את החטאת שעשו בה מְלִיקָה, וככל נזיר שנטמא. אֶלָּא לְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ שנזירותו היא רק מדרבנן, אם כן מן התורה קרבנותיו חולין, ואם כן הָא קָאָכִיל נְבֵילָה – נמצא שהכהן אוכל נבילה מן התורה, שהרי מליקה בחולין אינה מתירה את העוף באכילה, אלא שחיטה. מתרצת הגמרא: קָסָבַר ריש לקיש כְּרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה, דְּאֵין חובת שְׁחִיטָה לְעוֹף מִן הַתּוֹרָה כדי להתירו באכילה, אלא צריך רק להוציא דמו דרך הסימנים שבצואר, וחכמים הצריכו שחיטה לעוף, ולנזיר זה התירו לאכול את החטאת במליקה בלבד. וְכן סובר ריש לקיש שאיסור שחיטת חוּלִּין בָּעֲזָרָה, לָאו מִדְּאוֹרַיְיתָא אלא מדרבנן, ולכן יכול לשחוט את קרבנותיו בעזרה אף שמן התורה חולין הם, וכפי שנתבאר.

מקשה הגמרא: וְקָסָבַר רַבִּי יוֹסֵי הָכִי – וכי כך סובר רבי יוסי ברבי יהודה, וְהָתַנְיָא, רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, מְנַיִן לְחַטַּאת הָעוֹף שֶׁהִיא בָּאָה עַל הַפָּפָּק – מנין שאדם המסופק אם נתחייב חטאת העוף מביאה מספק, וְשֶׁאֵינָהּ נֶאֱכֶלֶת – שאין הכהנים אוכלים חטאת זו, תַּלְמוּד לוֹמַר (ויקרא טו לב–לג) 'זֹאת תּוֹרַת וגו' וְהַזָּב אֶת זוֹבוֹ לַזָּכָר וְלַנְּקֵבָה', מַקִּישׁ הכתוב נְקֵבָה לְזָכָר, מַה זָּכָר שבא בשוגג על הזבה מֵבִיא קָרְבָּן חטאת עַל הַוַּדַּאי – על איסור ודאי שעבר, אַף נְקֵבָה – זבה או יולדת מְבִיאָה קָרְבָּן חטאת העוף עַל הַוַּדַּאי. וּמַה זָּכָר שבא על ספק זבה מֵבִיא קרבן אשם תלוי עַל הַפָּפָּק, אַף נְקֵבָה שהיא ספק זבה או ספק יולדת מְבִיאָה חטאת העוף עַל הַפָּפָּק. וּמַה זָּכָר בשמביא קרבן על הספק, מַאוּתו הַמִּין שֶׁהוּא מֵבִיא את קרבנו עַל הַוַּדַּאי, דהיינו חטאת שהיא ממין בהמה, מזה המין עצמו מֵבִיא גם קרבן עַל הַפָּפָּק, שאף אשם תלוי הוא ממין בהמה, אַף נְקֵבָה [זבה או יולדת] מַאוּתו מִין שֶׁהִיא מְבִיאָה עַל הַוַּדַּאי, דהיינו חטאת העוף, מְבִיאָה גם עַל הַפָּפָּק. מברר הברייתא: אִי – אם כן שאנו מקישים את דין קרבן הספק של נקבה לדין קרבן הספק של הזכר, האם נוסיף ונקיש גם לענין היתר אכילתם, מַה זָּכָר מֵבִיא קָרְבָּן אשם תלוי על הספק וְקרבנו נֶאֱכָל, אַף נְקֵבָה מְבִיאָה קָרְבָּן חטאת העוף על הספק וְיהיה קרבנה נֶאֱכָל. אָמְרַתְ,

לֹא – אין להקיש נקבה לזכר לענין זה, משום שיש חילוק בין קרבן הזכר לקרבן הנקבה לגבי מספר האיסורים שעוברים באכילת הבהמה אילו לא היתה באה לקרבן, **אִם אָמַרְתָּ בְּזָכָר** המביא אשם תלוי, שמותר לאוכלו משום **שֶׁבֵּן** האוכל בהמה זו, עובר בספק רק **עַל אִיפּוּר אֶחָד**, שמא המקריב לא עבר את העבירה, ועתה הוא אוכל חולין בעזרה, **תֹּאמַר בִּנְקֵבָה** המביאה חטאת העוף מספק **שֶׁהָאוכלה עובר על ספק שְׁנֵי אִיפּוּרִין**, ואין ללמוד זה מזה. ומבארת הגמרא: **מַאי שְׁנֵי אִיפּוּרִין** – לאלו שני איסורים נתכוין **התנא, לָאו** – האם אינם **אִיפּוּר גְּבִילָה וְחוּלִּין בָּעֲזָרָה** – שהרי חטאת העוף נמלקת, ואם האשה פטורה מקרבן נמצא שהוא נבילה, וגם חולין הוא ואסור לאוכלו בעזרה. ומבואר בדבריו שיש שחיטה לעוף מן התורה, ואיסור חולין בעזרה מדאורייתא, וקשה על מה שתירצנו לשיטת ריש לקיש שהבן יכול להביא קרבן ציפורים אף על פי שנזירותו מדרבנן, משום שאיסורים אלו גם הם מדרבנן.

הגמרא מקשה על ההוכחה מהברייתא: **מַתְקִיף לָהּ** [–הקשה] **רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרַב אִיקָא**, מנין שכוונת הברייתא באומרה 'שני איסורין' שיש שני איסורי תורה, **וְדִילְמָא (מיחייב עליה משום דמיתחזי כתרין)** [תרין] **אִיפּוּרִין מִדְּרַבָּנָן** – שמא כוונת הברייתא שבאכילת חטאת העוף הבאה על הספק עוברים מספק על שני איסורים מדרבנן, ולכן אסרו חכמים לאכלה, אבל מן התורה מותר לאכלה כמו אשם תלוי.

הגמרא חוזרת למחלוקת רבי יוחנן וריש לקיש שנחלקו אם האב מדיר את בנו מכח הלכה למשה מסיני, או מתקנת חכמים. ומבררת הגמרא האם כבר נחלקו בכך תנאים: **לֵימָא הָכְתָנֵאי** – שמא נאמר שזו מחלוקת תנאים, שכן שנינו בברייתא, **עַד מָתַי** – עד איזה גיל האב **מַדִּיר אֶת בְּנוֹ בְּנָזִיר, עַד שֶׁיָּבִיא הבן שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת** – שנעשה גדול, **דִּבְרֵי רַבִּי. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר**, שהאב יכול להדיר את בנו בנזיר רק **עַד שֶׁיַּגִּיעַ** הבן **לְעוֹנַת נְדָרִים** – לזמן שיכול הבן לנדור בעצמו ונדריו חלים, דהיינו בן שתים עשרה שנה ויום אחד. ושואלת הגמרא: **מַאי לָאו תְּנָאֵי הִיא** – לכאורה נחלקו במחלוקתם של רבי יוחנן וריש לקיש, **דְּרַבִּי סָבָר** הֲלָכָה למשה **מסיני הִיא בְּנָזִיר** שהאב מדיר את בנו, **וְלכן אַף עַל גַּב דְּהִגִּיעַ** הבן **לְעוֹנַת נְדָרִים, מַדִּיר לֵיהּ וְאָזֵיל** – עדיין מדירו האב **עַד דְּמָטֵי שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. וְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה דְּאָמַר** שיכול להדירו רק **עַד שֶׁיַּגִּיעַ לְעוֹנַת נְדָרִים, סָבַר** שמה שהאב יכול להדירו זהו מתקנת חכמים **כְּדֵי לְחַנְּכוֹ בְּמִצְוֹת, וכמו כן** שניהם סוברים שדין **מוּפְלָא הַמָּמוּךְ לְאִישׁ** שנדריו קיימים, **מִדְּרַבָּנָן הִיא. ונחלקו** בענין אחר, **רַבִּי סָבַר, אָתֵי** – באה מצות **חִינּוּךְ** שהיא **מִדְּרַבָּנָן וְדָחֵי** – ודוחה דין **מוּפְלָא הַמָּמוּךְ לְאִישׁ** שגם הוא **מִדְּרַבָּנָן** ולכן יכול להדירו גם כשהוא מופלא הסמוך לאיש. **וְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה דְּאָמַר** שהאב יכול להדיר את בנו רק **עַד שֶׁיַּגִּיעַ** הבן **לְעוֹנַת נְדָרִים, קָסָבַר שלֹא אָתֵי** מצות **חִינּוּךְ** שהיא **מִדְּרַבָּנָן וְדָחֵי דין מוּפְלָא הַמָּמוּךְ לְאִישׁ**, וכיון שהבן נמצא ברשות עצמו ויכול לנדור, אין האב יכול לחנכו ולהדירו בנזירות.

הגמרא מביאה ברייתא נוספת שנחלקו התנאים באותה מחלוקת כבברייתא הקודמת: **לֵימָא הָנֵי תַּנָּאֵי כִּי הָנֵי תַּנָּאֵי** – נאמר שהתנאים בברייתא שלפנינו נחלקו באותה מחלוקת שנחלקו רבי ורבי יוסי ברבי יהודה בברייתא הקודמת, **דְּתַנְיָא** בברייתא, **מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי חֲנִינָא שֶׁהֵדִּירוֹ אֲבִיו בְּנָזִיר** כשהיה יותר מבן שלוש עשרה שנה ויום אחד, **וְהֵבִיאוֹ** אביו באותו יום **שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת** להדירו **לִפְנֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל, לשואלו האם חלה הנזירות, וְהָיָה רַבָּן גַּמְלִיאֵל בּוֹדְקוֹ** – את רבי חנינא, **לֵידַע הַאִם כבר הֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת, אִם** – או **שלֹא הֵבִיא** שתי שערות, שאם הביא שתי שערות לא חלה נזירות אביו, ואם עדיין לא הביא שתי שערות חלה הנזירות, אלו דברי תנא קמא. **וְרַבִּי יוֹסֵי** חולק **וְאוֹמֵר** שלא כך היה המעשה, אלא רבי חנינא היה יותר מבן שתים עשרה שנה ויום אחד ופחות מבן שלוש עשרה שנה, ובדיקת רבן גמליאל היתה **לֵידַע הַאִם הִגִּיעַ לְעוֹנַת נְדָרִים** – האם רבי חנינא יודע לשם מי נדר ואין אביו יכול להדירו בנזיר, **אִם לָאו** – או שאינו יודע לשם מי נדר ואביו יכול להדירו בנזיר. וכך היה המשך המעשה, **אָמַר** לו רבי חנינא לרבן גמליאל, **רַבִּי, אַל תְּצַטַּעֲר** – אל תטרח **לְבוֹדְקֵנִי**, משום שממה נפשך אני נזיר, **אִם** עדיין **קָטָן אֲנִי, אֶהֱיֶה** נזיר **בְּשִׁבִּיל** – מחמת מה שהדיר אותי **אַבָּא, וְאִם גָּדוֹל אֲנִי, אֶהֱיֶה** נזיר **בְּשִׁבִּיל עַצְמִי** – שאני מקבל עלי כעת נזירות. **עָמַד רַבָּן גַּמְלִיאֵל וּנְשָׁקוֹ לרבי חנינא עַל רֹאשׁוֹ וְאָמַר, מוּבְטָח אֲנִי בָּזֶה** – ברבי חנינא **שֶׁיִּהְיֶה מוֹרֶה הֲלָכָה בְּיִשְׂרָאֵל. אָמְרוּ, לֹא חָיוּ** – לא עברו אלא **יָמִים מוּעָטִים עַד שֶׁהוֹרָה** רבי חנינא **הוֹרָאָה בְּיִשְׂרָאֵל**. מבואר בברייתא שתנא קמא ורבי יוסי שנחלקו האם רבן גמליאל רצה לבדוק אם רבי חנינא הביא שתי שערות, או שרצה לבדוק אם רבי חנינא הגיע לעונת נדרים, נחלקו במחלוקתם של רבי ורבי יוסי ברבי יהודה, האם האב יכול להדיר את בנו בנזיר עד שיביא שתי שערות או רק עד שיגיע לעונת נדרים.

הגמרא מבינה שדברי רבי חנינא 'אם קטן אני אהיה בשביל אבא, ואם גדול אני אהיה נזיר בשביל עצמי', אין הכוונה קטן וגדול ממש, אלא קטן וגדול לגבי נדרים, כלומר קודם שיודע לשם מי נדר ואחר שיודע לשם מי נדר, ומקשה הגמרא: **בְּשִׁלְמָא לְפִי רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה דְּאָמַר** שהאב יכול להדיר את בנו בנזיר רק **עַד שֶׁיַּגִּיעַ לְעוֹנַת נְדָרִים, הַיְינוּ דְּקָאָמַר** – מובן מה שאמר רבי חנינא **אם קָטָן אֲנִי** לענין נדרים, **אֶהֱיֶה** נזיר **בְּשִׁבִּיל** – מחמת מה שהדיר אותי **אַבָּא**, ואם גדול אני לענין נדרים שיכול אני לנדור בעצמי אהיה נזיר בקבלת עצמי, שהרי אחרי שהגיע לעונת נדרים אין האב יכול להדירו בנזיר. **אֶלָּא לְרַבִּי דְּאָמַר** שהאב יכול להדיר את בנו בנזיר **עַד שֶׁיָּבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת**, קשה מדוע אמר רבי חנינא **וְאִם גָּדוֹל אֲנִי** לענין נדרים **אֶהֱיֶה** נזיר **בְּשִׁבִּיל עַצְמִי**.

ברשות עצמו מדאורייתא, אין כח לאב להדירו.

הגמרא מבארת באופן נוסף שרבי ורבי יוסי ברבי יהודה לא נחלקו במחלוקת רבי יוחנן וריש לקיש: **וְאִיבָּעֵית אֵימָא**, ביאור נוסף במחלוקת התנאים, **דְּכוּלֵי עָלְמָא** – רבי ורבי יוסי ברבי יהודה סוברים כריש לקיש שהאב מדיר את בנו רק מתקנת חכמים **כְּדֵי לְחַנְּכוֹ בְּמִצְוֹת**, וכמו כן שניהם סוברים שדין **מוּפְלָא הַמָּמוּךְ לְאִישׁ** שנדריו קיימים, **מִדְּרַבָּנָן הִיא. ונחלקו** בענין אחר, **רַבִּי סָבַר, אָתֵי** – באה מצות **חִינּוּךְ** שהיא **מִדְּרַבָּנָן וְדָחֵי** – ודוחה דין **מוּפְלָא הַמָּמוּךְ לְאִישׁ** שגם הוא **מִדְּרַבָּנָן** ולכן יכול להדירו גם כשהוא מופלא הסמוך לאיש. **וְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה דְּאָמַר** שהאב יכול להדיר את בנו רק **עַד שֶׁיַּגִּיעַ** הבן **לְעוֹנַת נְדָרִים, קָסָבַר שלֹא אָתֵי** מצות **חִינּוּךְ** שהיא **מִדְּרַבָּנָן וְדָחֵי דין מוּפְלָא הַמָּמוּךְ לְאִישׁ**, וכיון שהבן נמצא ברשות עצמו ויכול לנדור, אין האב יכול לחנכו ולהדירו בנזירות.

הגמרא מביאה ברייתא נוספת שנחלקו התנאים באותה מחלוקת כבברייתא הקודמת: **לֵימָא הָנֵי תַּנָּאֵי כִּי הָנֵי תַּנָּאֵי** – נאמר שהתנאים בברייתא שלפנינו נחלקו באותה מחלוקת שנחלקו רבי ורבי יוסי ברבי יהודה בברייתא הקודמת, **דְּתַנְיָא** בברייתא, **מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי חֲנִינָא שֶׁהֵדִּירוֹ אֲבִיו בְּנָזִיר** כשהיה יותר מבן שלוש עשרה שנה ויום אחד, **וְהֵבִיאוֹ** אביו באותו יום **שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת** להדירו **לִפְנֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל, לשואלו האם חלה הנזירות, וְהָיָה רַבָּן גַּמְלִיאֵל בּוֹדְקוֹ** – את רבי חנינא, **לֵידַע הַאִם כבר הֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת, אִם** – או **שלֹא הֵבִיא** שתי שערות, שאם הביא שתי שערות לא חלה נזירות אביו, ואם עדיין לא הביא שתי שערות חלה הנזירות, אלו דברי תנא קמא. **וְרַבִּי יוֹסֵי** חולק **וְאוֹמֵר** שלא כך היה המעשה, אלא רבי חנינא היה יותר מבן שתים עשרה שנה ויום אחד ופחות מבן שלוש עשרה שנה, ובדיקת רבן גמליאל היתה **לֵידַע הַאִם הִגִּיעַ לְעוֹנַת נְדָרִים** – האם רבי חנינא יודע לשם מי נדר ואין אביו יכול להדירו בנזיר, **אִם לָאו** – או שאינו יודע לשם מי נדר ואביו יכול להדירו בנזיר. וכך היה המשך המעשה, **אָמַר** לו רבי חנינא לרבן גמליאל, **רַבִּי, אַל תְּצַטַּעֲר** – אל תטרח **לְבוֹדְקֵנִי**, משום שממה נפשך אני נזיר, **אִם** עדיין **קָטָן אֲנִי, אֶהֱיֶה** נזיר **בְּשִׁבִּיל** – מחמת מה שהדיר אותי **אַבָּא, וְאִם גָּדוֹל אֲנִי, אֶהֱיֶה** נזיר **בְּשִׁבִּיל עַצְמִי**.

אגרות קודש

[בין כסא לעשור תשי״א]

...אמירת העולה לתורה חזק חו״נ - לא חשיב הפסק כי הוא שייך לקריאת הסיום (ראה שו״ע אדה״ז סקס״ז ס״ט). וגם הוא אומר, כי נוסחא שלנו היא ונתחזק...